

ného prostoru mimo povrch, není jasno. Nelze přece po každém cvičení rozorati celé cvičiště i ohrožený prostor mimo ně. Pouhým odpočítáním granátů použitých při střelbě nebylo by zpomoženo, vždyť i tu zbyly by po případě nebezpečné součástky (rozbušky), které zapadly, aniž by mohly být nalezeny. Ostatně tvrzení, že vojenská správa nekontrolovala počet použitých a nepoužitých a skutečně vybuchlých granátů, bylo novotou již v odvolacím řízení a nelze k němu přihlížeti ani v řízení dovolacím (§§ 482, 513 c. ř. s.). S obvyklými prostředky nelze tedy vůbec vystačiti a jest počítati také s opatrností těch, kdo se pohybují v blízkosti střelnice. Proto také byly v ohroženém prostoru umístěny výstražné tabulky a vybubnováno, že nález podezřelého železa nebo náboje se má hlásiti a že dotýkání součástek je životu nebezpečno. Svědci, o nichž se dovolání zmiňuje, projeví jen názor, zda a jak dle jejich zkušenosti se mohly rozbuška a snad i granát ocitnouti mimo ohražený prostor. Tím však nebyl vyvrácen a není proto ani v rozporu s těmito výpověďmi závěr odvolacího soudu, že vojenská správa učinila, co bylo v její moci, aby nehodu odvrátila. Z toho, co uvedeno plyne, že žalovanému státu (vojenské správě) nelze přičítati zavinění na úrazu žalobcově. Ale ani s hlediska práva platného v právní oblasti slovenské a podkarpatoruské nelze činiti žalovaný stát za úraz zodpovědným. Tam sice platí právní pravidlo, že každý, kdo udržuje nebezpečný průmyslový provoz, ručí za škodu, která postihne jeho zaměstnance nebo jiné osoby následkem úrazu v provozu v oboru nebezpečné živnosti, to i tehdy, nelze-li majiteli provozu přičísti žádnou neopatrnost a přes to že učinil náležité opatření na odvrácení úrazu. Nebezpečným jest provoz, účinkují-li v něm stroje hnané přírodní silou (srov. Fajnor-Záturecký: Nástin súkromého práva str. 360). Tohoto pravidla nelze však použiti na souzený případ, poněvadž výkon státní moci, k němuž náleží i udržování a výcvik vojska, nelze srovnávati s průmyslovým podnikem a proto ani použití norem k takovému podniku se vztahujících. Má-li býti uznána povinnost státu k náhradě škody, vždy se vyžaduje, aby mohlo býti orgánu, který škodu způsobil, přičítáno zavinění. To platí arci jen za normálních poměrů, po případě ještě za dalších podmínek (srov. rozh. čís. 3279 sb. n. s.). Že však vojenské správě v souzeném případě nelze vůbec přičítati zavinění, bylo již dovedeno. Z předchozích úvah vyplývá, že jest nerozhodno, zda předmět, jímž úraz žalobcův byl způsoben, byl granát neb jen jeho součástka, jakého byl původu a zda četnické oznámení bylo úplné neb kusé.

### Čís. 13977.

#### Úrazové pojištění dělnické.

Za podnikatele ve smyslu § 46 zákona o úrazovém pojištění dělnic-kém jest pokládati jen toho, na jehož účet (risiko) se děje provoz. Lho-  
stejno, kým byl dělník přihlášen k úrazovému pojištění, u koho byl při-  
hlášen, u koho byl v době úrazu zaměstnán a kým mu byla vyplácena  
mzda.

**O tom, koho jest považovati za podnikatele ve smyslu § 46 úraz. zák., rozhoduje soud, nikoliv úrazová pojišťovna.**

(Rozh. ze dne 24. listopadu 1934, Rv I 10/33.)

Žalobce byl dělníkem stavební společnosti v K., jež ho poslala ještě se dvěma jinými dělníky žalované firmě W., aby tam vysekal koleje z betonového bloku. Při této práci dostal se žalobce pravou nohou mezi jedoucí vůz elektricky poháněného »posunovacího jeviště« a mezi stěnu betonového bloku a byl tak poraněn, že mu musela býti odňata noha. Žalobou, o níž tu jde, domáhal se žalobce na firmě W. náhrady škody podle předpisů občanského zákona. Žalovaná vznesla mezitímní určovací návrh, že úraz žalobcův byl nehodou v provozu ve smyslu zákona o úrazovém pojištění dělnickém a že žalovaná byla ohledně této nehody podnikatelkou. Procesní soud první stolice mezitímním rozsudkem zamítl mezitímní určovací návrh žalované. Odvolací soud změnil napadený rozsudek v ten rozum, že zjistil, že žalovaná firma byla při úrazu žalobcův k žalobci v poměru podnikatelky ve smyslu zákona o úrazovém pojištění dělnickém. Důvody: Neprávem dovolává se mezitímní rozsudek k odůvodnění svého právního názoru ustanovení §§ 1 odst. (2) a 11 odst. (2) zák. o úr. poj. děl. Tato ustanovení vztahují se jen na práce, které se konají na stavbách prováděných živnostenským podnikem stavebním. Při stavbách prováděných živnostenským podnikem stavebním pokládá se podle oněch ustanovení stavební podnikatel vždy za provozního podnikatele, pokud jde o dělníky zaměstnané v tomto podniku. O takový případ tu nejde. Stavební společnost v K. neprováděla stavbu, dala jen několik ze svých dělníků k dispozici žalované ku provedení určitých prací. Tyto práce, vysekávání kolejnic a nové jich uložení, provedla žalovaná strana dělníky částečně vlastními, částečně danými jí k dispozici stavební společnostmi, mezi nimi též žalobcem. Všechny tyto práce prováděli dělníci pod vedením technického úředníka žalované firmy. Z toho vychází najevo, že nešlo o stavbu prováděnou žalovanou stavební společností v jejím provozu. Práce ty byly provedeny jen v zájmu žalované a na její účet a nebezpečí, neboť šlo o rychlé odstranění překážky, bránící provozu sklárny. Přichází proto v úvahu ustanovení § 11 odst. (1) zák. o úr. poj. děl., podle něhož jest pokládati za provozního podnikatele toho, na čí účet se provoz děje, tudíž toho, kdo nese nebezpečí provozu a užitek z něho. Jako taková osoba přichází v souzeném případě v úvahu jen žalovaná a jenom ji jest tedy považovati za provozního podnikatele ve smyslu zákona o úr. poj. děl. Bezvýznamným je, že žalobce nebyl ve služebním poměru k žalované straně, že mzdu nedostal vyplacenu od žalované strany, nýbrž od svého zaměstnavatele, stavební společnosti v K., že touto společností byl u úrazové pojišťovny přihlášen k pojištění a že tato společnost za něho platila pojistné příspěvky, jelikož dělníci pracující v podniku podléhající podle § 1 úr. zák. pojistné povinnosti jsou pojištěni již samým zaměstnáním a bez ohledu na smlouvu, která je podkladem tohoto za-

městnání. Posléze se ještě podotýká, že jest vytknouti doslovu mezitímního určovacího návrhu potud, že se též navrhuje zjištění, že tu jde o podnikový úraz žalobce ve smyslu úrazového zákona. K takovému zjištění rozsudkem není soud příslušný, ježto řešení otázky, zda tu jest úraz podnikový ve smyslu úrazového zákona přísluší jen úrazové pojišťovně. Proto byl ve výroku tohoto odvolacího rozsudku zjištěn jen právní poměr, na který se návrh žalované zřejmě vztahuje.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

### D ů v o d y:

V tomto období sporu jde jen o otázku, zda žalovaná byla proti žalobci v době jeho úrazu podnikatelem ve smyslu § 46 úraz. zák. Jak z poukazu § 45 zákona na § 11 jest patrné, je pojem podnikatele v §§ 45 a 46 cit. zák. totožný s pojmem podnikatele podle § 11. Podle odst. (1) tohoto paragrafu pokládá se za podnikatele ten, na jehož účet se provoz děje. Je tedy podnikatelem ten, koho postihuje hospodářské riziko podniku (rozh. čís. 6538 sb. n. s.). Tato zásada nedoznala změny v odst. (2) § 11 cit. zák., nýbrž byla tam jen blíže provedena pro obor stavebních podniků (§ 1, odst. (2) úr. zák.). Při provádění stavebních prací bývá zpravidla účastněno několik živnostníků, jichž podniky podléhají úrazovému pojištění podle § 1 odst. (2) úr. zák. Pro takové případy stanoví zákon v § 11 odst. (2) úr. zák., že každý z těchto živnostníků, který na stavbě provádí práce na vlastní účet (riziko), je samostatným podnikatelem. Předpokladem je tedy i tu, by živnostník na stavbě prováděl práce na vlastní účet. Stavební společnost v K. podle zjištění nižších soudů nepřevzala provedení stavebních prací v podniku žalované, nýbrž jen propůjčila jí několik svých dělníků k pracem, jež si žalovaná jinak svými vlastními pracovními silami a pod vlastním vedením a zodpovědností ve své továrně prováděla. Hospodářské riziko těchto prací nesla žalovaná a nikoliv Stavební společnost, jež na práce ty neměla žádného vlivu. Právem proto vyslovil odvolací soud, že za podnikatele prací, při nichž se žalobci přihodil úraz, pokládati jest podle §§ 11 a 46 úr. zák. žalovanou. Ježto pokládati jest za podnikatele jen toho, na čí účet (riziko) se provoz děje, je nerozhodno, kým byl dotyčný dělník k úrazovému pojištění přihlášen, u koho byl v době úrazu zaměstnán a kým mu byla vyplácena mzda. Soud ovšem je vázán rozhodnutím úrazové pojišťovny, že jde o úraz podnikový, tato však nerozhoduje o tom, koho jest pokládati za podnikatele ve smyslu § 46 úr. zák., nýbrž rozhodování o tom přísluší soudu.

Čís. 13978.

Smírem (§ 1380 obč. zák.) z doby před účinností zákona ze dne 14. července 1931, čís. 125 sb. z. a n., o náhradě škody způsobené za-